

7/379
GK 32

T.C.
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI

SÜRELİDİR

Sayı : 15671364-610- 1457
Konu : 7/379 sayılı
yazılı soru önergesi

25/5 /2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : a) TBMM Başkanlığı'nın 16/12/2015 tarihli ve 43452547-120.00.07-7613 sayılı yazıları.
b) Başbakanlığın 24/12/2015 tarihli ve 31853594-610-2-176-4152 sayılı yazıları.

İlgi yazı eki Bursa Milletvekili İsmet Büyükataman tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan 7/379 sayılı yazılı soru önergesinin cevabına ilişkin olarak, Kalkınma Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı ile T.C. Merkez Bankası'nın yazıları ekte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

Mehmet ŞİMŞEK
Başbakan Yardımcısı

Ek:

- 1- Kalkınma Bakanlığı'nın 26/1/2016 tarihli ve 392 sayılı yazısı ve ekleri (5 sayfa)
- 2- HM'nin 7/4/2016 tarihli ve E.4582 sayılı yazısı ve ekleri (5 sayfa)
- 3- TCMB'nin 19/1/2016 tarih ve 30008/300376 sayılı yazısı ve ekleri (3 sayfa)

Dağıtım:

Gereği:
TBMM Başkanlığına

Bilgi:
Başbakanlığa

T.C.
KALKINMA BAKANLIĞI
Özel Kalem Müdürlüğü

2 Ocak 2016

Sayı : 43728771-610.00- 392
Konu : 7/379 Esas Sayılı Yazılı Soru Önergesi

ACELE

BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI
(Sn. Mehmet Şimşek)
(Özel Kalem Müdürlüğü)

İlgi: Başbakan Yardımcılığı (Sn. Mehmet ŞİMŞEK)'nin 29.12.2015 tarihli ve 15671364-610-3440 sayılı yazısı.

İlgi yazıyla, Bursa Milletvekili Sayın İsmet BÜYÜKATAMAN'ın tarafıma tevcih ettiği 7/379 esas sayılı yazılı soru önergesinin cevaplandırılması talep edilmektedir.

Söz konusu yazılı soru önergesiyle ilgili cevabımız ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Bedri KAÇAR
Özel Kalem Müdürü

Ek:

1- Soru önergesine ilişkin cevaplar
(4 sayfa)

BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI

TARİH: 27.1.2016

SAYI: 0260

Adres: Necatibey Cad. No:110/A-06570 Yücetepe-ANKARA

Telefon: +90 (312) 294 50 00 - 294 50 95 - 294 50 97

Faks: +90 (312) 294 69 77

Elektronik Ağ: <http://www.kalkinma.gov.tr>

sozdemir@kalkinma.gov.tr

5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na uygun olarak Güvenli Elektronik İmza ile üretilmiştir.

Evrak teyidi <https://kbeb.kalkinma.gov.tr/Sorgu> adresinden 1G1Y-AHRJ-86L0 kodu ile yapılabilir.

BURSA MİLLETVEKİLİ SAYIN İSMET BÜYÜKATAMAN'IN YÖNELTTİĞİ 7/379 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE YÖNELİK CEVAPLAR:

Soru 1: Türkiye ekonomisinin dış kaynağa olan bağımlılığın azaltmak ve ekonominin şoklara karşı dayanıklı hale getirilmesi için hükümetinizce ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?

Cevap 1: Özellikle küresel krizin hüküm sürdüğü yıllarda iç dinamikleriyle güven kaybı yaşamayan Türkiye ekonomisi, yapısal reformlar aracılığıyla uzun vadeli perspektifi baz alan ekonomik ve sosyal hedeflerine ulaşmaya çalışmaktadır. Bu amaçla başta Kalkınma Planları olmak üzere, Hükümet Programları, Orta Vadeli Programlar ve Yıllık Programlar aracılığıyla gerekli tedbirler hayata geçirilmektedir. Bu kapsamda en geniş reform çalışması, Onuncu Kalkınma Planı kapsamında hazırlanan ve geçtiğimiz yılı uygulamaya giren Öncelikli Dönüşüm Programlarıdır. Söz konusu Programlar yirmi beş adet temel reform alanını kapsamakta ve kurumlar arası koordinasyonla birbirini beslek niteliktedir. Bu kapsamda 1000'i aşkın eylem devam etmektedir.

Özellikle son dönemde azalan dış kaynak kullanımı, yurtiçi tasarrufların artırılmasıyla en aza indirilmeye çalışılmaktadır. Bu amaçla, finansal dalgalanmaların önüne geçmek ve ekonomiyi dış şoklara karşı dayanıklı hale getirmek amacıyla kaynakların en etkin şekilde kullanılması büyük önem arz etmektedir. Öncelikli Dönüşüm Programları arasında yer alan Yurtiçi Tasarrufların Artırılması ve İsrafın Önlenmesi Programı kapsamında yurtiçi tasarruflar artırılarak hem büyümenin daha sağlıklı bir kompozisyona gelmesi hedeflenmekte hem de yatırımların finansmanının iç kaynaklar yoluyla artırılması hedeflenmektedir. Zira ekonomik büyümenin potansiyelinin artırılması neticesinde dış kaynaklara olan bağımlılık azaltılabilecektir. Ayrıca finansal sistemde yapılan düzenlemeler aracılığıyla bireylerin tasarruf araçlarına özendirilmesi sağlanmaktadır. Finansal enstrümanların çeşitlendirilmesinin de dış şoklara karşı kırılganlığı azaltması beklenmektedir.

Tasarrufların artırılmasına yönelik çalışmaların yanı sıra ihracatın ithalata olan bağımlılığını en aza indirmeyi amaçlayan ve kırılganlığı bu kanaldan azaltmayı hedefleyen İthalata Olan Bağımlılığın Azaltılması Öncelikli Dönüşüm Programı kapsamında politikalar gerçekleştirilmektedir. Söz konusu Program kapsamında uygulanan eylemlerde üretimde dönüşümün sağlanması gerçekleştirilerek yerli katma değeri artırılan ürünlerin üretimini yoğunlaştıran bir ekonomik yapıya geçilmesi hedeflenmektedir. Kamu alımlarında yerli ürünlerin özendirilmesi, yerli girdi kullanımını artıracak vergisel düzenlemelerin gerçekleştirilmesi, Ar-Ge faaliyetlerinin azami oranda desteklenmesi ve dış ticaret politikalarındaki düzenlemelere yönelik eylemler kapsamında ekonominin hem iç hem de dış şoklara karşı daha dayanıklı bir yapıya kavuşması arzulanmaktadır.

İstikrarlı ve güçlü seyreden büyüme performansına bağlı olarak kamu dengelerinde kaydedilen olumlu seyir, özellikle son yıllarda cari işlemlerde görülen daralmayla birlikte düşünüldüğünde Türkiye ekonomisine olan güveni artırmaktadır. Reel göstergelerde görülen iyileşmenin yanı sıra güven artışının da artarak devam etmesi, ekonominin maruz kalabileceği şoklara karşı en önemli sacayaklarını temsil etmektedir.

Soru 2: Sürdürülebilir ve yüksek büyüme ortamının tesis edilmesi için ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?

Cevap 2: 2000 yılından beri sürdürülmekte olan yapısal reformlar ile Türkiye ekonomisinde sürdürülebilir bir büyüme ortamının tesis edilmesi yönünde önemli bir mesafe alınmıştır. Söz konusu çalışmaların devamına yönelik olarak 2014-2018 dönemini kapsayan Onuncu Kalkınma Planında verimlilik ve sanayileşmeyi ön plana çıkaran yeni büyüme stratejimiz ortaya konulmuştur. Özel sektör öncülüğünde dışa açık ve rekabetçi üretim yapısının geliştirilmesine dayanan bu strateji ile önümüzdeki dönemde cari açık problemi yaşamadan olabildiğince yüksek bir büyüme performansı yakalanması hedeflenmektedir. Bu bağlamda, Onuncu Kalkınma Planı yüksek, istikrarlı ve kapsayıcı ekonomik büyümenin yanı sıra hukukun üstünlüğü, bilgi toplumu, uluslararası rekabet gücü, insani gelişmişlik, çevrenin korunması ve kaynakların sürdürülebilir kullanımı gibi unsurları kapsayacak şekilde tasarlanmıştır. Nitekim sermaye birikimi ve sanayileşme sürecinin hızlandırılması; yurtiçi tasarrufların, üretken yatırımların ve üretim faktörlerinin verimliliğinin artırılması; cari açığın kalıcı bir şekilde makul düzeylere çekilmesi; ekonominin yenilikçi ve ithalat bağımlılığı azalmış bir yapıya dönüştürülmesi amaçlanmaktadır.

Onuncu Kalkınma Planında yer alan Kalkınma hedeflerine ulaşılması için yapısal reformların hayata geçirilmesi yönünde gerekli çalışmaları yapmaktayız. Nitekim bir taraftan enflasyonun kalıcı olarak tek haneli seviyelere düşürülmesi için uygulanan sıkı para politikası ve kamu maliyesinde uygulanan sıkı politikalar yoluyla makroekonomik istikrarın korunması ve güçlendirilmesi hedeflenirken diğer taraftan da yapısal reformlara hız vermekteyiz. Yapısal reform gündemimiz 3 boyutlu bir şekilde devam edecektir. Birinci boyutta, ülkemiz için öncelikli sorun alanları olarak belirlenen ve Onuncu Plan döneminde belirlenen bu sorunların daha etkin bir şekilde çözülmesi için sektörel ve sektörler arası bir yaklaşımla hazırlanan 25 adet Öncelikli Dönüşüm Programlarını kapsayan mikro reform paketi bulunmaktadır. Yapısal reform gündemimizin ikinci boyutu; Başbakanımız tarafından Hükümetimizin 2016 yılı Eylem Planı olarak açıklanan siyasi, ekonomik ve sosyal anlamda transformasyonu içeren kapsamlı bir makro reform programıdır. Bu kapsamlı makro reform programı kapsamındaki reform paketleri; üç ay, altı ay ve bir yıllık periyodlara ayrılarak İstikrarlı ve Güçlü Ekonomi hedeflerinin hayata geçirilmesi için gerekli adımların atılmasına yardımcı olmaktadır. Bu makro reform programı altında orta ve yüksek teknolojili üretimi artırmayı amaçlayan iki adet reform paketi öne çıkmaktadır. Bunlardan ilki olan AR-GE reform paketinin hazırlıkları tamamlanmış olup yakında TBMM'ye sunulacaktır. Diğer olan üretim reform paketi üzerindeki çalışmalar ise devam etmektedir.

Yapısal dönüşüm açısından yurtiçi üretimi artırma ve cari açığı azaltma hedefiyle imalat sanayiinin GSYH içindeki payının artırılması önem arz etmektedir. Bu yapıya ulaşabilmek adına verimlilik artışının ve sanayileşmenin hızlandırılması büyük önem arz etmektedir. Ar-Ge'ye daha fazla ağırlık vererek, ihracata dayalı ve rekabetçi bir üretim yapısıyla özel sektör öncülüğünde yüksek ve istikrarlı büyümenin tesis edilmesi temel hedeftir. Bu hedefe ulaşabilmek adına, özellikle Üretimde Verimliliğin Artırılması, İthalata Bağımlılığın Azaltılması, Öncelikli Teknoloji Alanlarında Ticarileştirme, İş ve Yatırım Ortamının Geliştirilmesi, İşgücü Piyasasının Etkinleştirilmesi, Yerli Kaynaklara Dayalı Enerji Üretimi ve Yurtiçi Tasarrufların Artırılması öncelikli dönüşüm programları hayata geçirilmektedir. 2018 yılı sonuna kadar sonuçlandırılması öngörülen bu programların eylem planları oluşturulmuş ve eylemler uygulamaya geçirilmeye başlanmıştır. Kalkınma Bakanlığı koordinasyonunda çok sayıda bakanlığın sorumluluk alanına giren, kurumlar arası etkin koordinasyon ve sorumluluk gerektiren bu programların kalkınma çabalarımızın daha etkin bir şekilde sürdürülebilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Yapısal reform

gündemimizin üçüncü boyutunda AB süreci bulunmakta ve bu reform programı; anlaşmaların güncellenmesi, vize muafiyeti, yeni fasılların açılması, kurumların kalitesinin iyileştirilmesi ve Avrupa ile entegrasyon sürecinin daha da güçlendirilmesini içermektedir. Tüm bu reform programlarının uygulanması yakından takip edilecek ve Türkiye'nin üst gelir grubu ülkeler arasına girmesi sağlanacaktır.

Soru 3: Gelirin daha adil bölüşümünü sağlayarak yoksulluğu azaltmak için hükümetinizce yapılan çalışmalar bulunmakta mıdır? Bulunuyorsa bu çalışmalar nelerdir?

Cevap 3: Gelir eşitsizliğinin azaltılması ve yoksullukla mücadele çok boyutlu bir yaklaşımla ele alınmaktadır. Makro ekonomik istikrar ve büyümenin yanı sıra; eğitim, sağlık, çalışma hayatı, sosyal güvenlik gibi sektörel politikalarla da kişilerin refah düzeyi yükseltilmeye çalışılmaktadır. Özellikle dezavantajlı kesimlerin durumlarını düzeltmeye yönelik olarak önemli iyileşmeler sağlanmıştır. Makro ekonomik politikalar ile sektörel politikalarındaki yoksul yanlısı tutuma ilave olarak, acil sosyal sorunlara da sosyal yardımlarla müdahale edilmektedir. Bu çerçevede, sosyal yardım programları çeşitlendirilmiş ve bu sayede yardımlardan yararlanan nüfus genişlemiş, ayrıca yapılan yardımların miktarları artırılmıştır. Sosyal yardımların GSYH içindeki payı 2002 yılında yüzde 0,39 iken, 2014 yılında yüzde 1.24'e yükselmiştir.

İşgücü geliri, tüm gelir grupları için halen en önemli gelir kalemidir. Sosyal yardımlar, yoksulluk ve eşitsizliğin azaltılmasında başvurulacak yöntemlerden biri iken, kalıcı ve sürdürülebilir bir biçimde gelir eşitsizliğinin azaltılması için işgücü piyasasında düşük gelirli kişilere fırsatların sunulması önem taşımaktadır. İşgücü gelirindeki reel artışa bakıldığında, gelir eşitsizliğinin azalmasına katkıda bulunacak şekilde, üst gelir gruplarından düşük gelir gruplarına doğru gidildikçe, artış düzeyinin de arttığı görülmektedir. Nitekim asgari ücret reel bazda 2002 Aralık -2015 Temmuz döneminde yüzde 79,3 oranında, en düşük memur maaşı yüzde 68,6 oranında artarken, ortalama memur maaşı yüzde 33,6 oranında artmıştır. Benzer şekilde düşük emekli maaşlarındaki artış daha yüksek, yüksek emekli maaşlarındaki artış daha düşük gerçekleşmiştir (en düşük SSK emekli aylığı reel olarak söz konusu dönemde yüzde 41,3 oranında artarken, ortalama SSK emekli aylığı yüzde 35,9 oranında artmıştır. En düşük Bağ-Kur tarım emekli aylığı yüzde 274,5 oranında, ortalama Emekli Sandığı aylığı ise yüzde 8,5 oranında artmıştır).

Gelir eşitsizliğinin uzun vadede azaltılabilmesi için fırsat eşitliğinin sağlanması gerekmektedir. Nitekim düşük gelirli hanelerdeki çocuk sayısı diğer hanelere göre daha fazla olup, bu çocukların eğitim ve sağlık hizmetlerine erişimine artırılması bu çocukların ileriki yaşamlarında daha yüksek gelir elde etme şanslarını artıracaktır. Bugüne kadar bu konuda önemli gelişmeler yaşanmıştır. Toplumun tüm kesimlerinin eğitimin tüm kademelerine katılımı artırılmış, ayrıca de düşük gelir seviyesindeki hanelerin eğitim hizmetlerinden daha iyi faydalanabilmesi bedava ders kitabı dağıtımı, taşınabilir eğitimdeki öğrencilere ücretsiz öğle yemeği verilmesi, şartlı eğitim yardımları, burs gibi uygulamalar geliştirilmiştir.

Sonuç olarak, son 15 yılda gelir dağılımının düzeltilmesine yönelik çok önemli adımlar atılmış ve küresel kriz ve belirsizliklere rağmen bu yolda önemli bir aşama kaydedilmiştir. Ancak, gelir dağılımının düzeltilmesi bir anda (kısa vadede) ya da belli başlı birkaç uygulama ile başarılabilecek bir olgu değildir. Bunun için uzun vadeli, çok boyutlu politikalara ve kararlılığa ihtiyaç duyulmaktadır. Bu kapsamda, önümüzdeki dönemde de, makroekonomik istikrar ve büyüme odaklı politikalar izlenmeye devam edilecek, sosyal yardımların kapsamı ve miktarı artırılacak ve fırsat eşitliğinin artırılmasına yönelik kararlı yaklaşım sürdürülecektir.

Soru 4: İstihdamı teşvik edici bir işgücü piyasası kurulması için ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?

Cevap 4: İstihdamı teşvik edici bir işgücü piyasası kurulması için birçok teşvik mekanizmalarımız bulunmaktadır. Bunları şu şekilde sıralayabiliriz:

- 5 Puan İşveren Prim İndirimi Teşviki
- Bölgesel İstihdam Teşviki (İlave 6 Puan)
- Kadın, Genç ve Mesleki Yeterlilik Teşviki
- Engellilerin İstihdamının Teşviki
- Yatırımlarda Devlet Yardımları Kapsamında Teşvik
- Ar-Ge Yatırımlarının Teşviki
- Yurtdışına Götürelen Sigortalılara 5 Puan Prim İndirimi Teşviki
- Kadın ve Genç İstihdamının Teşviki
- Kültür ve Turizm Yatırımlarının Teşviki
- İşsizlik Ödeneği Alanların İstihdamının Teşviki

Bu teşviklerin yansıra, İŞKUR tarafından uygulanan işbaşı eğitim programları, kuruma kayıtlı işsizlerin yine Kuruma kayıtlı işyerlerinde, daha önceden edindikleri teorik bilgileri uygulama yaparak pekiştirmelerini veya mesleki deneyim kazanmalarını sağlamak amacıyla işgücü piyasası araştırma sonuçları, iş ve meslek danışmanlarının işyeri ziyaretleri sırasında veya işsizlerle yapılan görüşmelerde tespit edilen ihtiyaçlar, işyerlerinden veya katılımcı adaylarından gelen talepler doğrultusunda düzenlenmektedir. İşbaşı Eğitim Programları ile işverenler, katılımcıyı işin başında görme imkânı bularak kendi ihtiyacına göre yetiştirebilmektedirler. Hangi mesleklerde program düzenlenip düzenlenmeyeceğine İŞKUR il müdürlüklerince karar verilmektedir.

İşyerlerine İşbaşı Eğitim Programı kapsamında işe alacakları her kişi için azami 160 fiili gün destek verilmektedir. Programlar en az iki çalışanı bulunan ve İŞKUR'a kayıtlı işyerlerinde ve kamu kurum veya kuruluşlarının payının yüzde ellinin altında olduğu iktisadi teşekküllerde uygulanabilir. İşverenlerden iki ile on arasında çalışanı bulunanlar bir, on bir ve üzerinde çalışanı olanlar ise fiili çalışan sigortalı sayısının onda biri kadar işbaşı eğitim programı katılımcısı talep edebilmektedir. Program süresince katılımcı zaruri giderleri (günlük 25 TL) ve sigorta prim giderleri (genel sağlık sigortası primi, iş kazası ve meslek hastalığı primi) İŞKUR tarafından karşılanmaktadır. Program kapsamında on bir ve üstü mevcut sigortalı çalışanı olan işyerlerine çalışan sayısının onda biri kadar katılımcı verilebilmektedir. Program süresince katılımcı zaruri giderleri (günlük 25 TL) ve sigorta prim giderleri (genel sağlık sigortası primi, iş kazası ve meslek hastalığı primi) Kurum tarafından karşılanmaktadır.

T.C.
BAŞBAKANLIK
Hazine Müsteşarlığı
Ekonomik Araştırmalar Genel Müdürlüğü

Sayı : 60805253-610-E.4582
Konu : 7/379 sayılı Soru Önergesi

07.04.2016

BAŞBAKAN YARDIMCILIĞINA
(Sn. Mehmet ŞİMŞEK)

İlgi : 28.12.2015 tarihli ve 15671364/3440 sayılı yazınız.

Bursa Milletvekili Sayın İsmet BÜYÜKATAMAN tarafından tevcih edilen 7/379 esas numaralı soru önergesine ilişkin olarak Hazine Müsteşarlığı tarafından hazırlanan cevap metni ekte yar almaktadır.

Bilgileri ile gereğini arz ederim.

e-imzalıdır
Cavit DAĞDAŞ
Müsteşar V.

Ek : Cevap Metni (4 Sayfa)

Mustafa KILMAZ
S. A. F.

T.C. BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI	
TARİH:	8.4.2016
SAYI:	0982

Not: 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu çerçevesinde güvenli elektronik imzalı aslı ile aynıdır.

Evrak Doğrulama Kodu : GXWRIAUEXIURKKOCMMMDY Evrak Takip Adresi: <https://hmddebysprx.hazine.gov.tr/edys-public/imzaKontrol.xhtml>

T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı, İnönü Bulvarı, No:36 06510, Emek,
ÇANKAYA/ANKARA

Bilgi için: Aysun BULGURLU ARIKAN
Hazine Uzmanı

Telefon No: +90 (312) 204 7261 Belge Geçer No: +90 (312) 204 6113

e-posta: hazine.soru_onerge@hazine.gov.tr internet adresi: www.hazine.gov.tr

**BURSA MİLLETVEKİLİ SAYIN İSMET BÜYÜKATAMAN'IN BAŞBAKAN SAYIN
AHMET DAVUTOĞLU'NA TEVCİH ETTİĞİ 7/379 ESAS NUMARALI SORU ÖNERGESİ
İLE İLGİLİ OLARAK HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI TARAFINDAN HAZIRLANAN CEVAP
METNİ**

Türkiye'nin ara malı ithalatına olan bağımlılığının azaltılması, ekonominin emtia fiyatlarındaki dalgalanmalardan korunması, cari işlemler açığının azaltılması ve sürdürülebilir ihracat artışının sağlanması amacıyla "Girdi Tedarik Stratejisi Eylem Planı" hayata geçirilmiştir. Böylece,

- Üretimde ve ihracatta ara malı ithalatına bağımlılığın azaltılması ve yatırımın özendirilmesi,
- İhracata dönük üretimde düşük maliyetli girdi tedarikinin sağlanması ve yurtiçi kullanımın özendirilmesi,
- Kamu alımlarının yurt içi üretimi ve kalkınmayı destekleyecek şekilde yapılması,
- Belirlenen sanayi sektörlerinde geri dönüşüm sektörünün geliştirilmesi,
- Girdi tedarik planlaması ile tedarikte güvenlik ve etkinliğin sağlanması,
- Ara malları üretiminde ve ihracatında küresel tedarik ağlarına erişimin ve marka bilinirliğinin artırılması,
- Ar-Ge'nin yoğunlaştırılması,
- Yüksek yatırım gerektiren ara malı ve sanayi hammaddelerinin üretime öncelik verilmesi,
- Yerli ve yabancı yatırımların özendirilmesi konularında çalışmalar yürütülmüştür.

Önümüzdeki dönemde Girdi Tedarik Stratejisi'nin uygulanmasında yüksek yatırım gerektiren ara malı ve sanayi hammaddelerinin üretime öncelik verilmesi, bu yatırımların kamu desteklerinden öncelikli olarak yararlanması ve sanayi girdilerinin ülke içinden karşılanma oranının artırılması sağlanacaktır.

Öncelikli Dönüşüm Programlarından İthalata Olan Bağımlılığın Azaltılması programı kapsamında "Verimlilik Stratejisi ve Eylem Planı" uygulanmaya başlanmıştır. Eylem planı kapsamında teşvik mekanizmasının gözden geçirilmesi, üretimde kullanılan girdilerin daha verimli kullanılması, işgücünün niteliği ve verimliliğinin artırılması, finansmana ve teşviklere erişim konusunda küçük ve orta ölçekli firmaların sorunlarının azaltılması ve ihracata dönük yatırım teşvik sisteminin düzenlenmesi ile ilgili çalışmalar sürdürülmektedir.

Ayrıca, dış borcun vadesinin uzatılması amacıyla 1 Ocak 2013 tarihinde alınan Bakanlar Kurulu Kararı ile banka ve finansman şirketleri haricindeki yurtiçi yerleşikleri, yurtdışından doğrudan yaptıkları borçlanmalarda uzun vadeye yönlendirecek biçimde Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu (KKDF) kesintisi oranlarında farklılaştırmaya gidilmiştir. Buna ek olarak, 2015 yılında TCMB bankalar ve finansman şirketlerinin yabancı para cinsi yükümlülüklerinin zorunlu karşılık oranları, uzun vadeyi teşvik edici yönde kademeli olarak artırmıştır.

25 Öncelikli Dönüşüm Programı ve 64. Hükümet Eylem Planı ile Türkiye'nin yüksek gelirli ülkeler grubuna yükselmesi, potansiyel büyümenin artırılması ve büyümenin daha kapsayıcı olması amaçlanmıştır.

Sürdürülebilir ve yüksek büyüme ortamının tesis edilmesi ile ilgili doğrudan ilişkili dönüşüm programları şunlardır:

- Üretimde verimliliğin artırılması,
- İthalata olan bağımlılığın azaltılması,
- Yurtiçi tasarrufların artırılması ve israfın önlenmesi,
- İş ve yatırım ortamının geliştirilmesi,
- İşgücü piyasasının etkinleştirilmesi,
- Öncelikli teknoloji alanlarının ticarileştirilmesi,
- Temel ve mesleki becerilerin geliştirilmesi.

Benzer şekilde, 64. Hükümet Eylem Planında güçlü ve sürdürülebilir büyümenin temini için önem arz eden toplam faktör verimliliğinin artırılmasına yönelik olarak aşağıdaki konularda belirlenen eylemler ve bunlara ilişkin düzenlemelerin bir kısmı hali hazırda Resmi Gazete'de yayımlanmış olup, diğerleri üzerinde çalışmalar devam etmektedir.

- İşgücü potansiyelinin kullanılması ve geliştirilmesi kapsamında;
 - Eğitimin niteliğinin artırılması
 - İşgücü piyasasında becerinin ve nitelikli istihdamın artırılması
 - Genç işsizlik oranının düşürülmesi
 - Kadın işgücüne katılım oranının artırılması
 - İşgücü piyasasının esnekleştirilmesi
- Yatırım ortamının geliştirilmesi ve yatırımların finansmanı kapsamında;
 - Yatırımların yurtiçi tasarruflarla finansmanının teşvik edilmesi
 - Yatırım ortamının iyileştirilmesi

- Katma değerli üretim yapısının desteklenmesi
- Girişimciliğin desteklenmesi

Gelir dağılımının daha da iyileştirilmesi ve büyümenin kapsayıcılığının artırılması konusunda 25 Öncelikli Dönüşüm Programı ve 64. Hükümet Eylem Planı çerçevesinde detaylı eylemler belirlenmiştir.

64. Hükümet Eylem Planında yer alan, 2016 yılında asgari ücretin 1.300 TL'ye yükseltilmesi ve tüm işçi ile Bağ-Kur emeklilerine yıllık ilave 1.200 TL zam verilmesi hayata geçirilmiştir.

Benzer şekilde 10 Şubat 2016'da Resmi Gazete'de yayımlanan Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun kapsamında,

- Emekli olduktan sonra Bağ-Kur kapsamında çalışmaya devam eden emekli aylıklarından kesilen sosyal güvenlik destek primi kesintisi kaldırılmıştır.
- Polislerin ve uzman erbaşların ek göstergeleri yükseltilmiş, polislerin emniyet hizmetleri tazminatı artırılmış ve muhtarların maaşı 1.300 TL'ye yükseltilmiştir.
- Basit usulde vergilendirilen esnafın yıllık 8.000 TL'ye kadar kazançlarından vergi alınmayacaktır.

Kadın ve genç istihdamının teşvik edilmesine yönelik olarak;

- Genç istihdamının ve girişimciliğin teşvik edilmesi için ilk defa iş kuran genç girişimcilere, üç vergilendirme dönemi boyunca kazançlarının 75 bin liralık kısmına gelir vergisi muafiyeti getirilmesi,
- İlk kez iş bulan gençlerin ücretinin bir yıl boyunca Devlet tarafından karşılanması,
- Üniversite öğrencilerinin kısmi süreli çalışmasının önündeki engellerin kaldırılması,
- Kendi işini kurmak isteyen gençlere proje karşılığı 50 bin liraya kadar karşılıksız nakdi destek verilmesi,
- Gençlere 100 bin lira kredi desteği verilmesi ve bu krediye Kredi Garanti Fonu aracılığıyla yüzde 85 oranında kefalet imkânının sağlanması,
- Genç çiftçilere proje karşılığı 30 bin lira karşılıksız destek verilmesi,

- Kadınlarımızın işgücüne katılmasını sağlamaya yönelik olarak çalışan kadınların doğuma bağlı izin ve haklarının güçlendirilmesine ilişkin uygulamalar son dönemde hayata geçirdiğimiz eylemler arasındadır.

Öte yandan yine bu kapsamda üzerinde çalışılmaya devam eden diğer eylemler aşağıda yer almaktadır:

- Gençlerin kısa film, ilk film, kitap, dergi vb. sanatsal faaliyetleri ile sportif faaliyetlerine, proje bazlı karşılıksız destek verilmesini öngören GENÇDES programının hayata geçirilmesi,
- Mevsimlik tarım işçisi kadınlar ile ev eksenli çalışan kadınların sosyal güvenceden daha kolay faydalanmalarını sağlayacak düzenlemelerin yapılması.

Ayrıca, bu kapsamda belediyelerin kreş açma zorunluluğuna yönelik uygulamanın etkin hale getirilmesi 6 ay içinde gerçekleştirilmesi planlanan diğer bir eylemdir.

Büyümeden toplumun tüm kesimlerinin faydalanması için KOBİ'lerin üretim zincirinde daha fazla rol almaları da önem arz etmektedir. Bu kapsamda işletme büyüklüğü 5 dekar altındaki meyve, sebze, süs bitkisi, itri-tıbbi-aromatik bitki yetiştiriciliği yapan üreticilerin ve çiftçilerin desteklenmesine başlanmış olup, KOBİ'lerin ve esnafın desteklenmesine yönelik diğer çalışmalar devam etmektedir.

Bunların yanı sıra, gelir dağılımının daha adil hale getirilmesi için eğitimin yaygınlaştırılması ve kalitesinin iyileştirilmesi ile işgücü becerilerinin ve istihdamın niteliğinin artırılması yönelik olarak 6 ay ve 1 yıllık süreler içerisinde çok sayıda eylemin hayata geçirilmesi planlanmaktadır. Tüm işçilerin erişebilirliğini güvence altına alan bir kıdem tazminatı reformunun yapılması ve esnek çalışma biçimlerinin yasal düzenlemeler yapılarak uygulanabilirliğinin artırılması gibi işgücü piyasasının daha esnek hale getirilmesine yönelik çalışmalar devam etmektedir.

Diğer taraftan, 64. Hükümet Eylem Planı'nda 6 ay içerisinde gerçekleştirilecek reformlar arasında gelir ve kurumlar vergisi kanunlarının birleştirilerek yeni bir Gelir Vergisi Kanunu'nun çıkartılması yer almaktadır. Söz konusu Kanunu'nun temel amaçları arasında adil bir vergi sisteminin oluşturulması da bulunmakta olup buna yönelik çalışmalar devam etmektedir.

**TÜRKİYE CUMHURİYET
MERKEZ BANKASI**

19 Ocak 2016

ANKARA, ...

İDARE MERKEZİ

Cevaplarda şu işaretlerin tekrarını dileriz:

B.02.2.TCM.0.00.00.00-610/30008

Konu: Soru önergesi

300376

**T.C. BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI
(Sayın Mehmet ŞİMŞEK)
ANKARA**

İlgi: 28.12.2015 tarih ve 15671364-610-3440 sayılı Evrak Akış ve Talimat Formu.

İlgide kayıtlı yazı ekinde Bankamıza ulaşan Bursa Milletvekili İsmet Büyükataman'ın 7/379 esas numaralı yazılı soru önergesine ilişkin olarak, Bankamız değerlendirmesi ilişkide yer almaktadır.

Bilgilerinize saygılarımızla arz ederiz.

**TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI
İdare Merkezi**

Erdem BAŞÇI
Başkan

Mehmet YÖRÜKOĞLU
Başkan Yardımcısı

Ek: 1 (2 sayfa)

T.C. BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI
TARİH: 19.01.2016
SAYI: 0177

**BURSA MİLLETVEKİLİ SAYIN İSMET BÜYÜKATAMAN'IN
7/379 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN
TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI DEĞERLENDİRMESİ**

Küresel finans ve iktisadi faaliyet gelişmelerine dair belirsizliklerin devam ettiği bir ortamda makro-finance risklerin sınırlandırılması ve basiretli borçlanmanın desteklenmesi önem taşımaktadır. TCMB, bu amaçla döviz likiditesinde dengeleyici ve finansal istikrarı destekleyici bir politika çerçevesi oluşturmuştur¹. Buna göre döviz likiditesi politikasında esneklik artırıcı tedbirler alınmış, finansal istikrarı destekleyici tedbirler bağlamında çekirdek yükümlülükleri ve uzun vadeli borçlanmayı destekleyici yönde adımlar atılmıştır. TCMB, önümüzdeki dönemde de makrofinansal riskleri sınırlamaya ve basiretli borçlanmayı desteklemeye yönelik politikalar uygulamaya devam edecektir.

TCMB, dengeli büyümeyi desteklemek ve yurt içi tasarrufları güçlendirmek amacıyla 2014 yılı Kasım ayından itibaren başladığı, Türk lirası olarak tesis edilen zorunlu karşılıklara faiz ödenmesi uygulamasını, uygulamada esas alınan faiz oranlarını artırmak suretiyle 2015 yılında da sürdürmüştür. Buna göre, mevduat ve özkaynak toplamının açılan kredilere oranı sektör ortalamasından daha yüksek olan kuruluşlara kendi durumlarını bozmadıkları sürece, Türk lirası cinsinden tesis edilen zorunlu karşılıkları için daha yüksek oranda faiz ödenmiştir. İlgili düzenlemelerin ilk ilan edildiği Kasım 2014'ten itibaren Kredi/Mevduat oranındaki yükseliş yerini yatay bir seyre bırakmıştır.

TCMB, 2014 yılı sonundan itibaren yabancı para zorunlu karşılık oranlarında ve Türk lirası zorunlu karşılıklara ödenen faizlerde yapılan bir dizi düzenlemeyle, finansal kuruluşların yabancı para cinsinden çekirdek dışı yükümlülüklerinin vadesini uzatmaya ve çekirdek yükümlülükleri teşvik etmeye dönük adımlar atmıştır. Bu düzenlemelerle bankaların ve finansman şirketlerinin yabancı para cinsinden 3 yıla kadar vadeli yükümlülükleri ile 3 yıldan uzun vadeli yükümlülüklerine uygulanan zorunlu karşılık oranları arasındaki fark önemli ölçüde artırılmıştır. Alınan önlemler sonrasında, 2015 yılında bankaların yurt dışından bir yıla kadar vadeli borçlanmalarının belirgin bir şekilde azaldığı, orta ve uzun vadeli

¹ Küresel Para Politikalarının Normalleşme Sürecinde Yol Haritası
<http://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/e6e7bc52-3d3d-444e-8cbd-5822b7e2e63d/TCMBYolHaritasi2015.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACEe6e7bc52-3d3d-444e-8cbd-5822b7e2e63d>

borçlanmalarını ise arttığı gözlenmiştir. Ekonomideki dengelenme sürecinin sürmesi ve basiretli borçlanmanın teşvik edilmesi Türkiye ekonomisinin olası dış şoklara karşı direncini destekleyerek önümüzdeki dönemde yaşanabilecek küresel belirsizliklerin enflasyon ve makroekonomik istikrar üzerindeki olumsuz etkilerini önemli oranda sınırlandırabilecektir.

TCMB ayrıca küresel para politikalarına ilişkin belirsizliklerin döviz piyasasındaki etkilerini sınırlamak ve bu belirsizlikler karşısında finansal sistemi desteklemek amacıyla yakın zamanda döviz likiditesini düzenleyici bir dizi tedbir almıştır. Buna göre, 2014 yılı sonlarından itibaren bankaların Döviz Depo Piyasası'nda kendilerine tanınan borçlanma limitleri çerçevesinde TCMB'den alabilecekleri döviz depolarının faiz oranları kademeli olarak düşürülmüştür. Ayrıca, bankaların TCMB nezdindeki döviz ve efektif piyasalarında işlem yapma limitleri de yükseltilmiştir.

TCMB, 2011 yılında yaptığı düzenlemeyle finansal kuruluşların TL cinsi yükümlülüklerinin bir kısmını yabancı para ve altın cinsinden tutması imkânını sağlayan rezerv opsiyonu mekanizmasını (ROM) tesis etmiştir. Mekanizma aracılığı ile toplam rezervlere katkı sağlanırken, aynı zamanda sermaye akımlarındaki oynaklıkların döviz piyasası üzerindeki etkileri de sınırlandırılmaktadır. Ayrıca, finansal sektörün ROM aracılığı ile TCMB nezdinde sahip olduğu yabancı para rezervleri, yurt dışı finansman imkânlarında yaşanabilecek olası değişimlere karşı bir güvence sağlamaktadır. Nitekim, bankalara tahsis edilen depo limitleri ile ROM kapsamında TCMB'de bulundurulmuş döviz ve altın varlıklarının toplamı bankaların gelecek bir yıldaki yurt dışı borç ödemelerinin tamamını karşılayacak seviyededir. Bunlara ilaveten, küresel finansal piyasalardaki oynaklıklara karşı döviz satım ihalelerinin esnekliği artırılmıştır. Bu düzenlemeler, ekonomimizin dış finansman şoklarına karşı direncini artırmaktadır.